

Stefan Moysa

"Kritik der politischen Theologie",
Manfred Baumotte, Hans-Walter
Schütte, Falk Wagner, Horst Renz,
München 1973 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 199

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

piętra między łaską Bożą a ludzką wolnością. Jako taka jest zależna od sytuacji i nią uwarunkowana, ale zarazem znajduje się ponad nią, jest *situationsentoben*. Co więcej jest ona czynnikiem, który również warunkuje sytuację i kształtuje egzystencję ludzką człowieka.

Takich pozytywnych i trwałych osiągnięć w dziedzinie teologii, praktyki pastoralnej i socjologii jest w książce bardzo wiele i pod tym właśnie kątem widzenia należy oceniać celowość podejmowania ankiet w dziedzinie socjologii religii. Książka zaś na pewno ożywi problematykę teologiczną, wytyczy nowe szlaki, a dla socjologów będzie pomocą, by mogli bardziej konkretnie ukierunkować swoje badania, co nie zawsze jest łatwym do rozwiązania problemem.

Ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Manfred BAUMOTTE, Hans-Walter SCHÜTTE, Falk WAGNER, Horst RENZ, *Kritik der politischen Theologie*, München 1973, Chr. Kaiser Verlag, s. 62.

Teologia polityczna, której głównym przedstawicielem wśród katolików jest J. B. Metz, nie przestaje wywoływać żywych oddźwięków i dyskusji, co jest najlepszym dowodem, że trafia ona w jakiś nerw współczesnej rzeczywistości¹. Tym razem kilku autorów protestanckich wypowiedzi się na tematy mniej lub bardziej z nią związane.

Jako pierwszy Baumotte stara się wykazać, że teologia polityczna jest pytaniem o teologiczną strukturę rzeczywistości politycznej. Usiłuje ona zobaczyć rzeczywistość historyczną w świetle objawienia i wyrazić ją w pojęciach teologicznych.

Z kolei Schütte zajmuje się formułą, która w teologii politycznej odegrała dużą rolę, a mianowicie: „Królestwo Chrystusa”. Nie sięgając zupełnie do źródeł biblijnych, z którymi ta formuła jest ściśle związana, twierdzi on, że powstała ona w walce Kościoła z systemami politycznymi, aby totalnym roszczeniem państwa przeciwstawiać totalne roszczenia teologów i chrześcijaństwa.

Jeszcze ostrzej, choć pośrednio, krytykuje teologię polityczną Wagner, który zupełnie niedwuznacznie przeprowadza paralelę między teologią polityczną a hitlerowską teorią narodowego socjalizmu. W tej ostatniej widzi również specjalny typ teologii politycznej.

Najbardziej rzeczowy jest ostatni przyczynek, napisany przez Renza, w którym wskazuje on na konieczne napięcia między teorią a praktyką, w jakich znajduje się teologia polityczna. Nie wiadomo na przykład, czy teologia polityczna jest teologiczną wiedzą o rzeczywistościach ziemskich czy też zbiorem teologicznych wskazówek dla życia politycznego.

Krytyka teologii politycznej w literaturze współczesnej wskazująca na braki tej koncepcji pozostaje w dalszym ciągu potrzebna. Niemniej Metz wskazywał już w swoich pismach na nieporozumienia, jakie tkwią w niektórych krytykach. Wydaje się, że przyczynki składające się na tę książkę nie dość uwzględniają to, co już zostało powiedziane i dlatego krytyka staje się miejscami niesprawiedliwa. Trudno zaś, aby tego rodzaju krytyka przyczyniła się do posunięcia naprzód problematyki postawionej przez teologię polityczną.

Ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

¹ Por. np. J. B. Metz, *Zur Theologie der Welt*, Mainz 1968 (rec. *Collectanea Theologica* 39, 1969, z. 2, 164—165); *Diskussion zur „politischen Theologie“*, wyd. H. Peukert, Mainz-München 1969 (rec. *Collectanea Theologica* 41, 1971, z. 2, 187—188).